

Sygn. akt VIII Gz 115/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.**

przeciwko: **A. P., M. R., M. M.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na zarządzenie Przewodniczącego – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11 lipca 2014 r., sygn. akt VIII GC 758/14 upr.

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt VIII Gz 115/14

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 11 lipca 2014 r. Przewodniczący oddalił wniosek powoda o przedłużenie terminu do wskazania adresów miejsca zamieszkania pozwanych do dnia 31 lipca 2014 r. oraz zwrócił pozew (...) sp. z o.o. w Ż. przeciwko A. K., M. R. i M. M. o zapłatę kwoty 9.842,86 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu (na podstawie art. 130 § 2 kpc) W uzasadnieniu wskazano, że zarządzeniem z dnia 15 maja 2014 r. Przewodniczący zobowiązał pełnomocnika powoda do uzupełnienia pozwu poprzez wskazanie miejsca zamieszkania pozwanych, w terminie 7 dni, pod rygorem zwrotu pozwu. Termin do uzupełnienia tego braku został następnie przedłużony do dnia 10 lipca 2014 r. Z uwagi na fakt, iż ów termin upłynął bezskutecznie, należało, zdaniem Przewodniczącego, zarządzić zwrot pozwu.

Powód w zażaleniu domagał się uchylenia zaskarżonego zarządzenia oraz przyznania solidarnie od pozwanych na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Skarżący zarzucił:

- niezastosowanie przepisu art. 166 kpc i nieuzasadnione oddalenie wniosku o przedłużenie terminu do wskazania adresów miejsca zamieszkania pozwanych, mimo zaistnienia ważnych przyczyn, niezależnych od powoda oraz zgłoszeniu stosownego wniosku w tym przedmiocie;

- nieprawidłowe zastosowanie art. 130 § 2 kpc w zw. z art. 133 § 2a kpc i zwrot pozwu z uwagi na nieuzupełnienie w terminie braków formalnych pozwu – niewskazanie adresów zamieszkania pozwanych, mimo że powód w pozwie podał adres pozwanych zgodnie z danymi ujawnionymi przez nich w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz rejestrze REGON.

W uzasadnieniu skarżący w szczególności podniósł, że złożony przez niego pozew nie zawiera braków formalnych powodujących niemożność nadania sprawie dalszego biegu. Powód argumentował, że przedmiotowe roszczenie jest

związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez pozwanych, stąd doręczenia pism procesowych w niniejszej sprawie mogą być dokonywane na adres wskazany przez pozwanych w rejestrze (art. 133 § 2a kpc).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda podlega oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie jest prawidłowe i musi się ostać z przyczyn następujących. Wskazanie w pierwszym piśmie procesowym, a w szczególności w pozwie, miejsca zamieszkania stron umożliwia komunikację sądu ze stronami, a także stanowi względne, wspomagające kryterium ich identyfikacji i indywidualizacji (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 137/13, "Biuletyn SN" 2014, nr 2, s. 11). W związku z tym już pod rządem art. 137 § 1 pkt 1d. k.p.c. przyjmowano, że wskazany w tym przepisie obowiązek wskazania miejsca zamieszkania obejmuje nie tylko miejscowość, ale także konkretny adres. Pogląd ten został utrzymany pod rządem art. 126 § 2 k.p.c., choć zgodnie z art. 25 k.c. do określenia miejsca zamieszkania osoby fizycznej wystarczające jest wskazanie miejscowości, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Na gruncie prawa procesowego cywilnego sporne pozostało natomiast to, czy - obok oznaczenia miejscowości - konieczne jest podanie dokładnego adresu zamieszkania strony (pozwanego), czy też wystarczy wskazanie jakiegokolwiek innego adresu, pod którym można dokonywać doręczeń, np. miejsca pracy (art. 135 k.p.c.).

Przeważa pogląd, powszechnie przyjmowany w praktyce sądów, że niezbędne jest podanie adresu zamieszkania. W konsekwencji przyjmuje się, że niepodanie w pozwie adresu zamieszkania pozwanego uniemożliwia nadanie mu prawidłowego biegu, stanowi podstawę zwrotu pozwu (art. 130 § 2 k.p.c.; por. też orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 1962 r., 3 CZ 115/61, OSNCP 1963, Nr 6, poz. 123 i z dnia 29 stycznia 1962 r., 2 CZ 126/62, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 1963, nr 4, s. 254 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1979 r., II CZ 44/79, OSNCP 1979, Nr 11, poz. 224).

Problem ten został częściowo rozwiązany w wyniku noweli wprowadzonej do art. 126 k.p.c. ustawą z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 654), która weszła w życie w dniu 7 lipca 2013 r. Obecnie jest jasne, że pozew powinien zawierać, oprócz oznaczenia miejsca zamieszkania pozwanego, także jego adres. Wątpliwości jednak pozostały, *prima facie* bowiem nie można z samego tekstu art. 126 § 2 k.p.c. wywieść jednoznacznego wniosku, czy pod pojęciem "adres" należy rozumieć adres zamieszkania, czy jakkolwiek inny adres.

Przede wszystkim, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 lipca 2014 r., sygn. akt III CZP 43/14, należy odwołać się do dyrektyw językowych i stwierdzić, że według wszystkich reprezentatywnych słowników języka polskiego, przez adres należy rozumieć miejsce zamieszkania osoby lub "znajdowania się" instytucji (przedsiębiorstwa, osoby prawnej etc.), przy czym związek frazeologiczny "adres osoby (strony, spółki etc.)" oznacza zawsze miejsce zamieszkania (siedziby) tej, a nie jakiegokolwiek innej osoby. Skoro zatem w art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c. użyto formuły "adresy stron", może to - w odniesieniu do osób fizycznych - oznaczać wyłącznie adresy zamieszkania stron, a nie adres ich zakładu pracy, zwłaszcza że pojęcie "adres zakładu pracy strony" nie istnieje; swój adres ma osoba fizyczna - i jest to adres zamieszkania - oraz swój adres ma zakład pracy i jest to z reguły, w zależności od formy prawnej działania, miejsce jego siedziby. Przedstawione wnioski, wypływające bezpośrednio z języka - jego semantyki i frazeologii - znajdują potwierdzenie w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 10 maja 2013 r., w którym wprowadzie niezbyt przejrzyście, ale jednoznacznie wyjaśniono, że wprowadzenie do art. 126 § 2 k.p.c. wyrazu "adresy" oznacza w odniesieniu do osób fizycznych ich adresy zamieszkania (Sejm VII kadencji, druk 988).

Nie można także zapominać, że miejsce zamieszkania pozwanego jest wielokrotnie łącznikiem wyznaczającym właściwość miejscową sądu (np. art. 27 § 1 lub art. 461 § 2 k.p.c.), w niektórych wypadkach wyłączną (art. 41, 42 lub 694² k.p.c.). Miejsce zamieszkania jest także, z zasady, miejscem odbierania korespondencji i oczekiwania na nią, zatem z perspektywy postępowania sądowego tylko powiązanie z tym miejscem gwarantuje pozwanemu rzetelny proces oraz uszanowanie jego prawa do sądu. Powyższego waloru nie spełnia oczywiście, w ocenie Sądu Okręgowego, miejsce pracy, zwłaszcza że współcześnie jest to pojęcie bardzo niejednoznaczne, mające niejednokrotnie cechę

mobilności albo łączące pierwiastki ponadgraniczne (por. np. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08, OSNP 2009, nr 13-14, poz. 166). Ponadto, uznanie że powód może ograniczyć się w pozwie tylko do wskazania miejsca pracy pozwanego, wypaczyłoby stosowanie art. 136, 138 i 139 k.p.c.

W cytowanej uchwale z dnia 17 lipca 2014 r. Sąd Najwyższy wyraził zapatrywanie, że wprawdzie w jakimś konkretnym, wyjątkowym wypadku wymaganie wskazania adresu zamieszkania pozwanego może ograniczyć jego prawo do sądu, nie jest to jednak uniwersalny punkt odniesienia do rozstrzygnięcia analizowanego zagadnienia. Prawo do sądu nie ma charakteru absolutnego w tym sensie, że wyłączone jest stawianie jakichkolwiek barier procesowych lub wymaganie spełnienia innych formalności prawnych; przeciwnie, ze swej natury związane jest ono z istnieniem pewnych, niekiedy relatywnie uciążliwych ograniczeń (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2006 r., SK 42/2004, OTK-A Zb. Urz. 2006, Nr 9, poz. 125).

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 44g i nast. ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.), dane osobowe ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych są dla obywateli dostępne, pod kontrolą sądów administracyjnych, po wykazaniu interesu prawnego. Z kolei skutkiem nieoznaczenia w pozwie adresu pozwanego - mimo wezwania i upływu terminu - jest zwrot pozwu, który nie udaremnia ponownego wniesienia pozwu wolnego od braków.

W konsekwencji należy, w ocenie Sądu Okręgowego, uznać, że niewskazanie przez powoda w pozwie miejsca i adresu zamieszkania pozwanych, będących osobami fizycznymi jest, wbrew stanowisku powoda, brakiem formalnym uniemożliwiającym nadanie mu prawidłowego biegu, ze skutkami określonymi w art. 130 § 2 kpc.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uchylenia zaskarżonego postanowienia i na podstawie art. 385 kpc w związku 397 § 2 kpc orzekł jak w sentencji postanowienia.